

Obecný spravodajca 2

Spišský Štiavnik XVII - 2020

Vážení spoluobčania !

„Nezraňuje nás to, čo sa nám stane, ale to, ako na to reagujeme. Samozrejme veci nás môžu zraniť fyzicky, alebo ekonomicky nám spôsobia bolesť. Ale náš charakter, naša základná identita, nemusí byť pritom vôbec zranená.“
Stephen Covey (1932-2012), Americký spisovateľ

Keď som, milí spoluobčania, spomínala v novoročnom vydaní Obecného spravodajcu, aby sme popracovali na svojom „ja“, na otvorenosti a štedrosti aj k iným, na komunikácii s ľuďmi, správaní možno k starším, slabším, opusteným - ani som netušila, ako toto všetko budeme potrebovať v súvislosti s nebezpečným šírením ochorenia Covid 19 už o niekoľko týždňov po jeho vydaní. Naozaj iba ťažko sa mi hľadajú slová, ktorými by som sa Vám mohla prihovoriť v týchto ťažkých chvíľach, keď na celom území Slovenska máme vyhlásený od 13. marca mimoriadny stav a následný rozší-

rený núdzový stav podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhláseného uznesením vlády č. 114 z 15. marca 2020, zmeneného uznesením vlády č. 115 z 18. marca 2020 a uznesením vlády č. 169/2020 z 27. marca 2020. Celková situácia nielen doma, ale i v celom svete vyvoláva denne strach, obavy, napätie... Tak som si trochu vypo-mohla horeuvedeným citátom, ktorý by nás mohol hádam trochu povzbudiť a dodať nádej, že to všetko v súvislosti s rozsiahlou pandémiou koronavírusu zvládneme. Keď sme sa 6. apríla spojili na online telekonferencii redakčnej rady, z prvých slov a reakcií členov bolo zrejme, že Obecného spravodajcu v tejto situácii nevydáme. Zhodli sme sa v tom, že všetky informácie, ktoré by sme tu poskytli, by boli z radu tých, ktoré sú nám denne sprostredkované prostredníctvom televízie, rozhlasu, sociálnych sietí a iných zdrojov. Viacerí spoluobčania sa však už netrpezlivo zaujímali, prečo nové číslo nevychádza. Preto sme dali hlavy dokopy a naozaj sme sa zhodli, že sú veci, ktoré publikovať treba, a že mnohí občania sú teraz doma - hlavne

s deťmi a možno aj pookre-jú, keď si tu nájdú zaujíma-vosti, ktoré potešia, možno povzbudia a na chvíľu od-vedú myseľ od dennoden-ných správ týkajúcich sa pandémie koronavírusu. Práve naopak - nájdete tu mnoho zaujímavostí a in-formácií, ktoré vás pre-svedčia aj o tom, že život v obci nebol ani v minu-losti najľahší. Hlavne z his-torických faktov, ktorých III. časť Vám prinášame sa opäť dozvedáme, že cenu života bolo potrebné chrá-niť aj v pohnutých časoch presne pred 70-rokmi, keď došlo k likvidácii našich misijných domov v obci i v Kaštieli. Určite sa to nedá porovnávať so situá-ciou, v akej sa nachádzame dnes, ale aj tieto udalosti ukázali, aké neoceniteľné miesto v našich životoch by mala mať súdržnosť, pokora, disciplína, úcta, trpezlivosť a hlavne mod-litba. Áno, bude tu dôležitý aj ekonomický aspekt súvi-siaci s nezamestnanosťou a krízou, ktorá nás môže zraniť, ale nie brániť nám v rozvážnych rozhodnu-tiach, ktoré nás čakajú. Sa-mozrejme ochrana života a zdravia ostáva najvyššou hodnotou, ktorej musíme venovať všetku silu, ktorá je v nás - to je priorita novej vlády a to ostáva prio-ritou aj na obecnej pôde. Už teraz sme informova-ní o nepriaznivom vývoji (Pokračovanie na strane 3)

Obsah

Milovaní bratia
a sestry **2**

Čo nás čaká? **3**

Veľkonočná kraslica **4**

Miestny spolok
Slovenského červe-
ného kríža **5**

1. ročník Školského
plesu **6**

Učíme na diaľku **6**

MONS CASTRI **6**

Zapísali sme deti
na povinnú školskú
dochádzku **7**

Aj maturanti študujú
doma....**9**

Štyristo rokov
kaštieľa **10, 11**

Fotohádanka **12**

Novorodenci

- Jasmína Žigová
- Matúš Pecha
- Lucia Žigová
- Erik Lacko
- Dominik Pačaj
- Stanislav Lacko
- Dominik Čonka
- Erika Pačajová
- Dávid Čonka
- Alexandra Žigová
- Žiga Dávid
- Miroslav Mrava
- Nikolas Pačaj
- Noel Paluba
- Nela Mikolajčíková

Opustili nás

- Vladimír Javorský
- František Vagaš
- Štefan Marczy
- Katarína Martinková

Z dôvodu pandémie koronavírusu nemáme podpísaný súhlas od jubilantov a preto ich nemôžeme uverejniť. Dúfame, že v nasledujúcom čísle to už bude možné a jubilanti sa dostanú do našej spoločenskej kroniky. Napriek tomu im prajeme veľa zdravia, spokojnosti a pohody v tejto nelahkej situácii.

Demografické údaje

K trvalému pobytu sa v I. štvrtroku 2020 prihlásil šesťnásť občanov, odstahoval sa jeden obyvateľ.

or

Supermesiac

najjasnejší za celý rok 2020. 8. apríla 2020 v skorých ranných hodinách sa Mesiac nachádzal v periapside – v bode, keď bol na svojej eliptickej orbite najbližšie k Zemi. Od našej planéty bol vzdialený 357 035 kilometrov, čo spôsobilo, že bol na oblohe o 14% väčší a o 30% jasnejší.

Modrý Mesiac

Tento úkaz sa odohráva každých 2 a pol až 3 roky. To znamená, že uvidíme dva splny v jednom kalendárnom mesiaci. Modrý Mesiac uvidíme 31. októbra 2020.

Milovaní bratia a sestry

26. februára bola Popelcová streda a začalo pôstne obdobie. „Ale naozaj začalo“? Možno pre pár ľudí. Ostatný svet sa zabával veselo ďalej s poznámkou: „že svet je predsa nový a moderný“.

Po dvoch týždňoch prišlo k novému prevrpeniu. Nový, moderný, uponáhľaný svet sa začal zastavovať – až prišiel čas, v ktorom sme v novej dimenzii – začali zisťovať, čo všetko sa dá. A tak pre mnohých pôst nezačal 26. februára, ale 10. marca.

Tento dátum nám dlho ostane v pamäti, lebo to čo sme si mysleli, že sa nedá – zrazu sa dalo a svet naozaj utíchol a začal dobrovoľne – nasilu zakúšať, ako sa mnohé veci dajú. A bolo po oslavách, zábavách, kultúre...

Pre mnohých v tento deň sa uponáhľaný život spomalil. Mnohí v tomto novom spomalenom čase sme začali robiť to, čo sme roky odkladali na obdobie, keď bude čas, nedúfajúc, že toto obdobie niekedy príde.

V spomalenom svete sa na povrch dostávali hodnoty sveta, v ktorých sme žili. Ani za nič na svete priznať sa: „že mám pozitívnu cestovateľskú anamnézu“. Nech sa nakazia zdravotníci, len aby som ja nemusel opustiť svoje dlhodobé používané pohodlie.“

Začala sa nová móda. Každý z nás začal zháňať rúško, gumené rukavice, dezinfekčný prostriedok. Mnohí s pocitom: „keď budem mať tieto veci, vyhrám som a som zachránený“. A tu mi dovoľte použiť slová z evanjelia, kde boháč dostáva odpoveď: „Blázon! Ešte tej noci požiadajú od teba tvoj život a čo si si nahonobil, čie bude?“ Kolík sa

starali o svoju dušu? Som zmierený s Bohom? Som zmierený s človekom?

V tom spomaľovaní a zatváraní všetkého sa čas spomalil, ba dokonca zastavil – aj pre verejné slávenie bohoslužieb. Tu vznikol nový priestor, nie naučený,

zavítal nijaký kňaz. Aj keď boli domorodci už takmer desať rokov bez kňaza, naďalej sami učili katechizmus svoje deti, zachovávali pravidelné denné modlitby, s detinskou úprimnosťou sa modlili posvätný ruženec a v nedeľu počúvali Božie

tradičný, v ktorom bolo ľahko povedať – bolo to dlhé, nudné. Čas, v ktorom je na nás, aby sme neostali duchovne mŕtvymi.

Veľmi pekne som sa v čase, ktorý beriem, ako dar, dočítal v knihe od Róberta Saraha – „BOH alebo NIČ“, kde tento africký kardinál opisoval: „Často som navštevoval práve tie najodľahlejšie osady, pretože som vedel, že po vyhnaní misijných bratov z Guiney v roku 1967 medzi nich ne-

slovo“. Kardinál Sarah prežil neopísateľnú radosť z pevnej a silnej viery ľudí, ktorí napriek tomu, že nemohli prijímať sviatosti – boli ľuďmi živej viery.

Prajem nám všetkým, aby sme v dôvere v Pána Boha toto obdobie zvládli a nezabudli na prehlbenie svojej osobnej viery a vzťahu k živému Bohu, ktorý dáva zmysel aj tomuto obdobiu, ktoré práve prežívame.

Mgr. Daniel Šalát

Čo nás čaká ?

FULLEROV NOVINÁRSKY ZÁKON:

Čím ďalej sa stala katastrofa, alebo nehoda, tým viac mŕtvych a zranených je potrebných k tomu, aby sa správa stala zaujímavou. (Murphyho zákon.)

Za posledné mesiace sme si osvojili slovo, ktoré väčšina z nás predtým nepočula: koronavírus. Nie je to nové slovo, ale zrazu sa dostalo na vrchol rebríčka najpoužívanejších slov.

Na začiatku roka sme to brali ako akúsi jednu z ďalších nepríjemností, ktorá je niekde ďaleko a nás sa netýka. 7. februára priletelo z Číny do Bratislavy lietadlo, aby vyzdvihlo zdravotný materiál. Lietadlo stálo na letisku 10 hodín, za ten čas posádka nesmela vystúpiť z lietadla. Toto bola prvá informácia, ktorá vyrušila z pohodlia. Už to nebolo niekde ďaleko, ale u nás. Posádku z lietadla nepustili aby nepriniesli chorobu na personál letiska. Je celá Čína (alebo postihnuté oblasti) takto prísne odizolovaná od zvyšku sveta?

Sedíme doma a čítame novinky z internetu. Sledujeme, ako pribúdajú nakazení a mŕtvi. A snažíme sa odhadnúť, čo nás čaká. Počúvajúc odborníkov a politikov, ako si navzájom protirečia a protirečia aj tomu, čo tvrdili pred mesiacom, závidím tým ľuďom sebavedomie. Ale nezávidím im zodpovednosť. Našťastie, občas niekto z nich povie slová ako „pravdepodobne, asi, predpokladáme“. Veliteľ nesmie nahlas povedať

„neviem“, podkopáva to morálku.

Ako hovorí prof. Krčméry: sú veci, čo vieme, sú veci, čo vieme, že nevieme a sú veci, čo nevieme, že nevieme. Ja by som dodal, že sú veci, čo nevieme, že vieme. Volá sa to intuícia, niekedy človek urobí niečo ani nevie prečo a nakoniec sa to ukáže ako najlepšie možné riešenie.

V etike existuje takzvaný električkový problém - po koľajniciach sa nezadržateľne valí električka. Stojím pri výhybke. Ak neurobím nič, električka prejde a za výhybkou zabije päť ľudí. Ak prehodím výhybku, električka na vedľajšej koľaji zabije jedného. Otázka bez správnej odpovede: nechám zomrieť piatich, alebo aktívne zabijem jedného? Pri tých piatich mám výhovorku: im som nespôsobil smrť, ale mohol som ich zachrániť. Pred podobnými otázkami stojí vláda v každej krajine. Ak neurobíme nič, choroba zvalcuje ľudí a bude to mať nepriaznivý dopad na ekonomiku. Alebo prehodíme výhybku, zvalcujeme ekonomiku a bude to mať dlhodobý dopad na obyvateľstvo.

Zatiaľ sa ukazuje, že najhoršie sú na tom krajiny, kde sa vláda snažila predstierať optimizmus, že ich sa to týkať nebu-

de. Máme hocičo: vedu, medicínu, špičkových odborníkov, ekonómov. Čo však nemáme je pokora a trpezlivosť. Preto by som poprosil, hlavne dôchodcov, aby sme nepodľahli podobnej ilúzii. Že keď sa doteraz nič nestalo, tak sa ani nestane. Ak urobíme vážnu chybu, možno sa prejaví až o dva týždne. Problém je nie len to, že nepoznáme odpovede, ale ani nevieme, ako stojí otázka: Koľko ľudí musíme nechať zomrieť, aby sme zachránili ekonomiu? Ako dlho môžeme sedieť v karanténe, aby sme to prežili? Kto a pre koho bude štartovať ekonomiku? Ako prežijeme, keď nebudeme pracovať? Sme vôbec schopní žiť tak, aby sme sa všetci vyhlí nákaze a nejaké percento obyvateľov nepomrelo? Aký rast HDP by ma upokojil, keby mi zomrel niekto z rodiny? A sme vôbec schopní niekoho zachrániť, či len odhaliť nevyhnutné? Existuje vôbec zlatá stredná cesta?

Možno sa nakoniec ukáže, že mali pravdu ľudia, čo si nakúpili tony múky a hektáre toaletného papiera. Totižto, že najdôležitejšie je mať čo jesť. Všetky ostatné problémy sveta sa dajú vyriešiť pomocou toaletného papiera.

Ovič

(Pokračovanie zo strany 1)
podielových daní, ktoré tvoria najväčšiu časť našich obecných rozpočtov v príjmovej časti. Už teraz vieme, že zavádzanie úsporných opatrení bude nevyhnutnou súčasťou hospodárenia aj v našej obci a že mnohé aktivity a priority, ktoré sme si naplánovali v rámci tohto volebného obdobia bude potrebné vyselektovať z tých pripravených a zaoberať sa iba tými, ktoré sú pre náš spoločný život v obci najnevyhnutnejšie a hlavne, na ktoré budeme môcť využiť aj prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov. No aj tieto budú nasmerované predovšetkým na verejné investície, udržiavanie zamestnanosti, zmiernenie sociálnych dopadov, eliminácii následkov koronavírusu. Chcela by som upozorniť občanov, že pri používaní ochranných prostriedkov proti koronavírusu - rúška, rukavice, podľa vyjadrenia hlavného hygienika, nie je predpoklad rizika prenosu nákazy pri nakladaní s komunálnym odpadom. Úrad verejného zdravotníctva SR odporúča likvidovať použité rúška, vreckovky a rukavice ako bežný komunálny odpad. Tento odpad nevyhadzuje do nádob určených na separáciu. Ticho, pokora, zakryté tváre a akási opatrnosť v očiach – to je súčasný pohľad do našich prázdnych ulíc. To ticho sa však na chvíľu premenilo na radosť a slzy v očiach práve vo veľkonočné ráno, na Veľkonočnú nedeľu, keď náš pán farár za spevu nášho spevokolu prostredníctvom obecného rozhlasu vytiahol pred bránku svojho domu väčšinu Štiavničanov na posviacku jedla. Bol to nezabudnuteľný moment, ktorý nás na chvíľu akoby vytrhol z pochmúrnej atmosféry týchto dní, za ktorý

(Pokračovanie na strane 4)

(Pokračovanie zo strany 3)
 sme všetci veľmi vďační. Verím, že tá veľkonočná radosť a nádej v nás ostane ešte veľmi dlho a budeme z nej čerpať do ďalších, ťažkých dní. Stimulom nám môže byť aj filozofická úvaha nášho kolegu – člena redakčnej rady Ondreja Galoviča, ako aj duchovné povzbudenie nášho duchovného otca Daniela Šaláta. Veľká vďaka vám, milí spoluobčania, za dodržiavanie opatrení a disciplínu – iba ňou vieme bojovať s nekompromisným neviditeľným súperom, akého sme doteraz v dejinách nepoznali. Aj tu sa ukazuje charakter každého z nás. Vďaka všetkým, ktorí sa denne musíte vystavovať riziku nákazy z dôvodu zabezpečenia základných ľudských potrieb. Tým, ktorí ešte vytvárate spoločné hodnoty na pracoviskách, tým v prvej línii pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a záchrane životov. Tým, ktorí hlavne v prvých dňoch vyhlásenia mimoriadnej situácie ochotne sadli za šijacie stroje a šili rúška pre všetkých našich občanov. Tým za pultami našich predajní či za okienkom pošty; tým, ktorí ochotne slúžia pri nákupe či dovoze stravy pre starších spoluobčanov, ale i tým, ktorí strážia verejný poriadok. Hasičom, ktorí pravidelne dezinfikujú naše spoločné priestory, i učiteľom, ktorí denne z domu poskytujú elektronicky vzdelávací proces žiakom našej školy, alebo hľadajú aj iné možné spôsoby vzdelávania, aby žiaci nestagnovali, ale napredovali aj napriek aktuálnej situácii. Vďaka jednoducho všetkým, ktorým nie je ľahostajný náš spoločný osud. Verím, že vydržíme a nepoľavíme v dodržiavaní predpísaných opatrení. Chráňme seba i ostatných. A už úplne na záver vyslovím najväčšie, verím, že spoločné pranie do ďalších dní:

BUĎME ZDRAVÍ!

**Bc. Mária Kleinová,
 starostka obce**

Veľkonočná kraslica

Veľkonočné kraslice (Autor foto: MJ)

Veľká Noc, ako ju zvykneme prežívať dnes, je kombináciou staropohanských a novopohanských zvykov a židovsko-kresťanskej tradície. Morena je spálená a k moci sa dostáva Vesna.

K Veľkej noci donedávna patrili ručne vyrábané kraslice. Dnes, keď vrcholí móda hand-made (domácich výrobkov) a prichádza zero-waste (žiadne odpadky), možno sa vo väčšej miere vrátíme k domácejmu zdobeniu veľkonočných vajec. Kúpačka je asi aj o tom – chlanci sa chcú dotýkať dievčat a dievčatá sa chcú pochváliť, aké sú šikovné.

Boli sme sa opýtať pani Šutákovéj, ako sa zdobili vajíčka kedysi a ako dnes.

Jedna z najstarších technológií je maľovanie vo vode rozpusteným farbivom pomocou vosku. Vajíčko sa zdobilo tromi

odtieňmi rovnakej farby. Plochy, ktoré mali ostať biele, sa naniesli rozpusteným voskom ako prvé. Potom sa vajíčko odfarbilo svetlým odtieňom. Plochy, ktoré mali ostať svetlé, zakryli sa voskom a vajíčko sa odfarbilo na tmavší odtieň. Vajíčko sa osušilo a nakoniec sa vosk odstránil nad teplou pecou.

Ako farbivo sa používali šupky z cibule, žito, cvikla, kôra z rôznych stromov, žihlava, čučoriedky.... A čo ma prekvapilo, ako zdroj farby sa používali krepové papiere.

Vajíčka sa farbili tak, že sa varili vo vode spolu s farbivom. Prevažovali jednoduché abstraktné motívy – kvety, mašličky, slniečka. Dnes sú prístupné rôzne farbivá, použiť sa dá takmer všetko. Spolu s rôznymi technológiami, ktoré pred sto rokmi ne-

boli prístupné, možnosti sú takmer neobmedzené.

Ešte malá poznámka k takzvaným pohyblivým sviatkom. Dátum Veľkej Noci je naviazaný na tradičný židovský lunisolárny kalendár. Nový rok začína prvým jarným mesiacom nisan. Pesach (výročie odchodu Židov z Egypta pod vedením Mojžiša) sa slávi 14. nisana, teda vtedy, keď je mesiac v splne. Tento spln je prvý po jarnej rovnodennosti. Veľkonočná nedeľa je prvá po tomto splne.

Jarná rovnodennosť je umelo stanovená na 21. marec, hoci astronomická skutočnosť sa môže líšiť až o dva dni.

Mesiac v tomto kalendári trval od novu po nov. Preto približne raz za tri roky bol „prestupný rok“, ktorý mal 13 mesiacov.

Ovič

Miestny spolok Slovenského červeného kríža

M. Mencáková pri výrobe rúšok (Autor foto: M.K.)

Aj tento rok sa členovia červeného kríža stretli 9. februára 2020 na výročnej členskej schôdzi v Klube dôchodcov v Spišskom Štiavniku. Zhodnotili sme všetky akcie za rok 2019 uskutočnené aj vďaka finančnej podpore obecného úradu. Za blahoželali sme jubilantom k ich okrúhlym životným jubileám, poďakovali za spoluprácu dobrovoľnému hasičskému zboru aj telovýchovnej jednotke. V uplynulom roku sme prispeli dvadsiatim rodinám balíkom potravinovej pomoci. Počas Dňa narcisov sme vyzbierali a odovzdali Lige proti rakovine vyše 210,- EUR. Naplánovali sme ďalšie zaujímavé podujatia na rok 2020. Miestny spolok má spolu 61 členov, z toho 47 žien a 14 mužov. Priemerný vek je takmer šesťdesiatjedny rokov. Radi by sme týmto vyzvali aj mladých zapálených ľudí ochotných pomôcť vstúpiť do našich radov.

M. Mencáková

1. ročník Školského plesu

Zábava v plnom prúde (Autor foto: Archív ZŠ)

I keď sa nám to zdá už dávno a spomíname už len s nostalgiou, začiatok roku 2020 prebiehal úplne normálne. Nikto ani netušil, čo sa udeje v nasledujúcich týždňoch a akú veľkú zmenu to pre každého z nás prinesie. V čase fašiangov, zábav, karnevalov sme nezaháľali a naša škola 12. februára 2020 zorganizovala 1. ročník Školského plesu. Týždne príprav vystriedali tanečné kreácie, skvelá hudba, prekvapivo zábavné súťaže a najmä výborná nálada všetkých zúčastnených. Žiaci prišli v róbach, s krásnymi účesmi a poctivo nacvičenými spoločenskými tancami, ktoré pilovali na hodinách telesnej výchovy. Zabávali sme sa celé štyri hodiny, no čas nám ubiehal veľmi rýchlo. V najlepšom však bolo treba skončiť. Všetkých plesajúcich sme odmenili rozmanitou tombolou a vtipnými výhrami. Pár, ktorý odtancoval najkrajší valčík, získal aj našu prvú cenu: chutnú tortu od pani učiteľky Mihovej a vlastnoručne pleteného medvedíka od pani učiteľky Šavelovej. Veríme, že o rok budeme všetci zdraví už teraz sa nedočkavo tešíme na ďalší ročník.

Mgr. Dominika Dudžáková

Z obecného zastupiteľstva

1. zasadnutie OZ/ 28.1.2020

OZ schválilo za zapisovateľa Mgr. Janu Zakuciovú, do návrhovej a mandátovej komisie schválilo Ing. Matúša Korheľa a Mgr. Petra Paráka a za overovateľov zápisnice taktiež Ing. Matúša Korheľa a Mgr. Petra Paráka. Mandátová a návrhová komisia OZ konštatovala, že bolo prítomných 7 z 9 poslancov (77 %) a OZ bolo uznášania schopné.

OZ schválilo program OZ s nasledujúcimi zmenami: Bod 9 doplnený o žiadosť Domu Charitas o stavebné úpravy, bod 10 doplnený o žiadosť R. Č. o odkúpenie pozemku. Bod č. 15 odmeny hasičov v zmysle zásad odmeňovania hasičov. Bod 16 spolufinancovanie projektu novostavby MŠ v Obci Spišský Štiavnik. Bod 17 Interpelácie poslancov OZ a bod 18 záver.

OZ zobralo na vedomie kontrolu plnenia uznesení, v plnení ostávajú Uznesenie č. 33/2019, č. 51/2019, č. 53/2019, č. 110/2019 a č. 126/2019.

OZ schválilo Zámer odkúpiť nehnuteľný majetok do vlastníctva obce z dôvodov hodných osobitného zreteľa (viď Príloha č. 1).

OZ schválilo nadobudnutie majetku – inventár, zabudovaný majetok, prístrešok v doterajších nájomných priestoroch v budove TJ v zmysle Uznesenia č. 122/2019 zo dňa 02.10.2019 v celkovej

sume 4500,00 Eur. Zoznam odkúpeného majetku je prílohou uznesenia.

OZ schválilo zápis v obecnej kronike a v obecnom albume za r. 2017 a r. 2018.

OZ zobralo na vedomie poďakovanie od OZ MONS Castri, Športová 169/33, Hozelec.

OZ zobralo na vedomie žiadosť o odpustenie, resp. zníženie nájmu Dom Charitas Panny Márie Lurdskej a odporúča finančnej komisii zaoberať sa predmetnou žiadosťou.

Tiež zobralo na vedomie žiadosť o stavebné úpravy domu dôchodcov podľa Prílohy č. 2 a odporúča stavebnej a finančnej komisii zaoberať sa predmetnou žiadosťou.

OZ zobralo na vedomie žiadosti C. Ž. a R. Č. o odkúpenie pozemku a odporúča stavebnej komisii pripraviť podmienky pre možný odpredaj pozemkov na parcele č. 2090/97.

OZ odporučilo starostke obce Zverejnenie zámeru na zámenu pozemkov Obec Spišský Štiavnik a M. M. (viď Príloha č. 3).

OZ zobralo na vedomie Dodatok č. 21 k Zmluve o zbere, odvoze a zneškodňovaní komunálneho odpadu z obce – Brantner Poprad, s.r.o. a odporúča starostke obce otvoriť jednanie so spoločnosťou Brantner Poprad, s.r.o. o uzatvorení novej zmluvy.

OZ zobralo na vedomie Správu Hlavnej kontrolórky o kontrolnej činnosti za rok 2019 a Správu z vykonanej kontroly dodržiavania VZN č.

Učíme na diaľku

Situácia, ktorú teraz prežívame zastihla aj naše školstvo. Žiaci zostali doma a nevedno dokedy. Ale tento čas nemôžeme chápať ako prázdniny. Školský rok nemáme ani zďaleka ukončený. Žiaci mali do konca júna zvládnuť ešte veľa učiva, mali nabrať ďalšie vedomosti a zručnosti. Na toto nebol nikto pripravený. Ani školstvo nie. Ale využili sme možnosti internetu a učiteľia začali veľmi rýchlo učiť online. Využívajú spôsob videokonferencií a tak sa môžu so svojimi žiakmi vidieť, rozprávať sa s nimi a takto vyučovať. Samozrejme, že to nie je celkom plnohodnotná forma vyučovania, ale v súčasnej zložitej situácii je to asi to najlepšie, čo sa dá robiť. Je to aj obrovská záťaž na rodičov, ktorí sa z jedného dňa na druhý museli tiež prispôsobiť týmto podmienkam a možno často riešia, čo robiť skôr. Variť, starať sa o domácnosť, pracovať z domu- homeoffice alebo pomáhať svojim

ratolestiam s učivom, ktoré dieťa nepochopilo? A keď je v dome len jeden počítač a viac detí-študentov, ako zvládnuť, aby aj gymnazista bol pri počítači, pretože má videohodinu s učiteľom, aj mladšie dieťa má vyučovanie online,...a rodič pracuje z domu, ten tiež potrebuje počítač.... Verím, že sú to často napäté a ťažko riešiteľné situácie. Samozrejme, že v tomto školskom roku nie je šanca, aby sa žiaci naučili všetko, čo majú podľa učebných osnov zvládnuť. Ale to potom dobehnú, keď sa prísne opatrenia skončia a vrátia sa do školy. Žiakov a aj nás učiteľov možno potom čakajú krušné chvíle. Ale spolu to musíme zvládnuť. Horšie to bude s deťmi zo sociálne-znevýhodneného prostredia, ktoré nemajú prístup k internetu. Síce sme žiakom posielali zadania podľa tried na webovú stránku školy, ale keďže nemajú internet, bolo to zbytočné. Preto sme začali s rozdávaním nakopirova-

ných materiálov. Je to náročné, hlavne s distribúciou daných materiálov (keďže takýchto žiakov máme viac ako 320), ale sme povinní zabezpečiť vyučovanie primeranou formou. Uvidíme, či tento spôsob bude účinný. Informácie z nadriadených orgánov sú často nekomplexné, takže musíme si pomôcť ako vieme a ako nám to podmienky dovoľujú. Ďakujeme všetkým zodpovedným a obetavým rodičom, ktorí sa svojim deťom doma venujú a vytvárajú im podmienky na vzdelávanie. Všetci máme teraz neobvyčajnú možnosť, aby sme spolu ako rodina mohli tráviť viac času, rozprávať sa a možno spoznávať aj doteraz nepoznané stránky našich osobností. Využite to. Všetkým želáme pevné zdravie a veľa pozitívnych okamihov, ktoré môžeme prežiť aj v tejto nie veľmi pozitívnej situácii.

Mgr. Mária Martinková,
riaditeľka školy

Kniha MONS CASTRI, ktorú vydalo občianske združenie MONS CASTRI spoločnosť pre archeologický a historický výskum Spiša, získala v prestížnej súťaži „Najkrajšia kniha a najkrajší propagačný materiál o Slovensku za rok 2019“ v kategórii kniha o regióne, skvelé druhé miesto. Odborná porota bola zložená z výtvarníkov, fotografů, tlačiarov, grafiků a iných odborníkov. V prvom rade patrí veľké poďakovanie pani starostke Bc. Márii Kleinovej a poslancom obecného zastupiteľstva za finančnú podporu tejto knihy.

Martin Hudák - predseda o.z. MONS CASTRI

Zapísali sme deti na povinnú školskú dochádzku

Zápis do ZŠ (Autor foto: archív ZŠ)

Pôvodne sme mali deti zapisovať na základné vzdelávanie do ZŠ Spišský Štiavnik už od 1. apríla, ale pandémie všetko zmenila. Termín zápisov bol odložený. Využili sme hneď prvé možné termíny, ktoré určilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a zápis nových prváčikov sme uskutočnili od 15.-17.4.2020. Keďže sme nemohli zapísať deti len odporúčaným spôsobom – elektronicky, zvolili sme dvojitý spôsob zápisu. Rodičia mohli svoje ratolesti prihlásiť na plnenie povinnej školskej dochádzky elektronicky, ale tí, ktorí nemajú prístup k internetu aj osobne. Každý z týchto spôsobov bol bez prítomnosti dieťaťa. Elektronickú prihlášku využili rodičia dvoch detí a prevažnú väčšinu budúcich prváčikov sme zapísali tak, že rodičia navštívili školu osobne. Zápis prebiehal s dôrazom na dodržiavanie hygienicko-epidemiologických opatrení. Na základné vzdelávanie sme zapísali 43 detí, z toho 23 chlapcov a 20 dievčat. Veríme, že v septembri 2020 už bude pandémie COVID-19 len zlou spomienkou a nových žiakov privítame v škole.

Mgr. Mária Martinková, riaditeľka školy

Členovia DHZo pri dezinfekcii verejných priestranstiev v obci (Autor foto: DHZo)

2/2017.

OZ schválilo odmenu vo výške 1000 Eur členom DHZo v zmysle zásad odmeňovania poslancov obecného zastupiteľstva článok 5, bod 3.

OZ súhlasilo s predložením ŽoNFP na SO, pričom ciele projektu sú v súlade s platným programom rozvoja obce a platným územným plánom obce Spišský Štiavnik,

- kód výzvy : OPLZ-PO6-SC612-2019-2

- názov projektu :

„Novostavba materskej školy v obci Spišský Štiavnik“

- zabezpečením povinného spolufinancovania projektu t.j. min. 5% z celkových oprávnených výdavkov,
- zabezpečením financovania neoprávnených výdavkov, ktoré vzniknú v priebehu realizácie projektu a budú nevyhnutné na dosiahnutie jeho cieľa,

- že počas realizácie projektu je žiadateľ/prijímateľ povinný zabezpečiť finančné prostriedky v plnej výške jeho spolufinancovania v súlade so Zmluvou o poskytnutí NFP a zároveň zabezpečiť financovanie prípadných neoprávnených výdavkov, ktoré vzniknú v priebehu realizácie projektu.

2. zasadnutie OZ/24.2.2020

OZ schválilo do návrhovej a mandátovej komisie Mgr. Katarínu Galasovú a Mgr. art. Marcela Duloviča. Mandátová a návrhová komisia OZ konštatovala, že bolo prítomných 8 z 9 poslancov (88 %) a OZ bolo uznášania schopné.

OZ schválilo program OZ s nasledujúcimi zmenami: Zmena bodu: Bod. č. 5. Správy zo zasadnutí fin. komisie.

Zrušenie bodu: Bod č. 17. smernica č. 1. o používaní motorových vozidiel. Doplnenie bodu č. 21. R. Č. opätovná žiadosť o odkúpenie pozemku v pôvodnom znení.

OZ zobralo na vedomie kontrolu plnenia uznesení, v plnení ostávajú uznesenia č. 51/2019, 53/2019, 110/2019 a 126/2019.

OZ zobralo na vedomie správy z finančnej komisie zo dňa 5.2.2020 a 20.2.2020.

OZ udelilo súhlas s prevodom majetku pozemku KN-C parc. č. 107/2, pozemok KN-C parc. č. 107/3, pozemok KN-C parc. č. 107/4 v prospech K. J., Kežmarok.

OZ súhlasilo s náhradou škody vo výške 153,60 € I. V., Sp. Štiavnik za spôsobenú škodu pri úprave verejnej zelene zamestnancom obce Sp. Štiavnik.

OZ zobralo na vedomie nesúhlas J. T., Sp. Štiavnik so zámenou pozemkov vo vlastníctve obce Sp. Štiavnik s M. M.

OZ zobralo na vedomie správy z vykonanej kontroly č. 9/2019 : Zverejnenia povinne zverejňovaných informácií Ing. A. Františkovou- kontrolorkou obce.

OZ schválilo

a) zámer zameniť majetok vo vlastníctve Obce Spišský Štiavnik:

Parcela č. 3785/71 o výmere 1610 m², ktorá vznikla oddelením z pôvodnej parcely č. 3785/3 na základe GO plánu č. 58/19 zhotoveného Ing. Evou Schurgerovou,

Parcela č. 3785/13 o výmere 366 m²

Parcela č. 3785/14 o výmere 265 m²

Parcela č. 3785/15 o výmere 349 m²

Parcela č. 3785/16 o výmere 447 m²

Za budovu so súpisným číslom 492 – hospodársky objekt, blok E vo vlastníctve Spojenej školy, Slnečná 421, Spišský Štiavnik /pôvodne Špeciálna základná škola Spišský Štiavnik, zapísanej na LV č. 1357 za účelom rozšírenia kapacít Základnej školy v Spišskom Štiavniku a odbúranie dvojsmennosti vyučovania na I. stupni Základnej školy.

b) spôsob zámeny majetku vo vlastníctve Obce Spišský Štiavnik:

Parcela č. 3785/71 o výmere 1610 m², ktorá vznikla oddelením z pôvodnej parcely č. 3785/3 na základe GO plánu č. 58/19 zhotoveného Ing. Evou Schurgerovou,

Parcela č. 3785/13 o výmere 366 m²

Parcela č. 3785/14 o výmere 265 m²

Parcela č. 3785/15 o výmere 349 m²

Parcela č. 3785/16 o výmere 447 m²

Za budovu so súpisným číslom 492 – hospodársky objekt, blok E vo vlastníctve Spojenej školy, Slnečná 421, Spišský Štiavnik /pôvodne Špeciálna základná škola Spišský Štiavnik, zapísanej na LV č. 1357 z dôvodu hodného osobitého zreteľa bez doplatku. Osobitý zreteľ: rozšírenie kapacít Základnej školy v Spišskom Štiavniku a odbúranie dvojsmennosti vyučovania na I. stupni Základnej školy.

OZ schválilo kúpnu cenu 8 €/ 1 m² na kúpu nehnuteľnosti – pozemkov do majetku obce v zmysle schváleného zámeru – uznesenie č. 4/2020 na výstavbu chodníkov pri autobusovej zastávke.

OZ schválilo prenájom nehnuteľného majetku - nebytového priestoru v účelovej budove umiestnenej na parcele č. 812/5 katastrálne územie Sp. Štiavnik na základe žiadosti TJ Sp. Štiavnik z dôvodu osobitného zreteľa v zmysle zverejneného zámeru. Cena za prenájom je stanovená vo výške 1 € mesačne vid'. podľa priloženej prílohy č. 3.

OZ schválilo zástupcov obce do Rady školy na nové funkčné obdobie Ing. Mgr. Š. Bukovič, Ing. M. Hudzík, Mgr. A. Burdová a p. J. Lacko.

OZ zobralo na vedomie vyhodnotenie ponúk na poskytnutie úveru pre obec Sp. Štiavnik a doporučilo starostke obce dať vypracovať záväznú ponuku pre poskytnutie úveru od Prima Banka, UniCredit Bank a Slovenská Sporiteľňa.

OZ zobralo na vedomie žiadosť ZŠ. v Sp. Štiavniku o zmenu VZN č. 3./2019 o určení výšky príspevkov v školách a školských zariadeniach a doporučilo starostke obce, riaditeľke ZŠ., vedúcej školskej jedálne a kontrolórke obce vypracovať nový návrh na VZN o určení výšky o príspevku v školách a školských zariadeniach.

OZ zamietlo žiadosť o finančnú podporu pre OZ MONS CASTRI Hozelec.

OZ schválilo:

a) zámer odpredať hnutelný majetok vo vlastníctve Obce Sp. Štiavnik - hasičskú Aviu A30v zmysle žiadosti DHZO Vydrník za cenu 100 €

b) spôsob predaja hnutelného majetku Aviu A30 z titulu osobitného zreteľa:

1./ Obec SP. Štiavnik dlhodobo zastrešovala požiaru ochranu obyvateľov a majetku Obce Vydrník

2./ pomoc pri vybavení novovzniknutého DHZO Obce Vydrník s predpokladom budúcej pomoci pri mimoriadnych situáciách v Obci Sp. Štiavnik.

OZ doporučilo vypracovať dodatok VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce č. 2/2017 v časti: článok 3., bod 3. obnova kultúrnych pamiatok a cirkevných objektov.

OZ zobralo na vedomie žiadosť o odkúpenie pozemku do BSM J. P. a V. P., Sp. Štiavnik a doporučilo komisii výstavby pripraviť podmienky na odpredaj uvedeného pozemku.

OZ zobralo na vedomie žiadosť o príspevok pre chrámový spevokol ANIMA, Sp. Štiavnik a doporučilo sa touto žiadosťou zaoberať finančnej komisii pri tvorbe rozpočtu na rok 2021.

OZ zobralo na vedomie žiadosť o odkúpenie pozemku R. Č, Priečna 283/47, Sp. Štiavnik a doporučilo komisii výstavby pripraviť podmienky na odpredaj uvedeného pozemku.

Za správnosť výpisu: O.R.

16. marca 2020 sa zatvorili aj brány stredných škôl. Študenti počas tohto obdobia začali komunikovať so svojimi vyučujúcimi cez internet. Jednou z úloh, ktorú dostali, bolo napísať svoj odkaz na tému Memento pre budúce generácie.

Autorka napísala: Karanténa. COVID-19. Koronavírus. Príznaky. Kašeľ. Dýchavičnosť. Horúčka. Prevencia. Vyhlásenia. Strach. To všetko nás sužuje v týchto dňoch. Začalo to vraj niekedy v novembri. Wu-chan. Áno, v Číne boli epidémie, poradili si s nimi a na Slovensku sme to len počuli v správach. Aj teraz sme očakávali, že si s tým poradia. No tentokrát sa to začalo rozširovať. Nevedeli sme, čo bude nasledovať. Začali sme sa obávať o blízky. Áno, stále sa o nich bojíme, ale v tom momente to bolo intenzívnejšie. Povedala by som, že sme začali tancovať na tenkom ľade. Posledné týždne sme chodili do škôl, obávali sme sa písomných maturít. Myslím, že väčšina čítala správy na internete, počúvala večerné správy v televízii, ale málokto sa naplno venoval učeniu alebo práci. Báli sme sa a sledovali, kde sa tento vírus už stihol rozšíriť. Sama som to brala s ľahkosťou, ale len preto, lebo toľko strašných správ a bojazlivých ľudí bolo vďaka tomu, že som sa to snažila vytesniť z hlavy. Nezľahčovala som situáciu, ale potrebovala som začať myslieť na moje aktuál-

ne problémy, moju budúcnosť a šťastie. A čo bude s ľudstvom? Pohľady na chorých sú hrozné. Niektorí povedia, že sa denne umiera na množstvo iných chorôb, tak prečo sa robí veľké haló okolo koronavírusu? Kým sú to ľudia, s ktorými nás nič nespája, je to vraj jedno. Ale nemalo by byť. Kto dokáže povedať starej chorej osobe - my ťa nepotrebujeme? A čo táto predstava? Milujúca mama leží na smrteľnej posteli, dýchajú za ňu prístroje... Nie je to vysnívaný odchod do večnosti. Je to smrťaci koronavírus, ktorý ničí ľudské bytosti. Tým ľuďom nič nebolo, samozrejme, ak zľahčujeme aj civilizačné choroby, ktoré sú tiež dosť závažné... Nemocnice nezvládajú prijímať pacientov a prichádza výber, koho ošetriť. A ako sa zachováme my?! V obchodoch sa bijeme o mydlá, potraviny, aj keď vláda ľudí upokojuje. Dobré, možno je to nedostatkový tovar, ale kto ho má doložiť, keď predavačky majú len dve ruky? Správame sa zle k druhým. Nerešpektujeme nariadenia. Ohrozujeme iných. Sme ako hyeny. Ľudia, zamyslime sa! Nás nezabije koronavírus, ale sebeckosť, egoizmus a choré druhé ja! To nie je správny smer, pohľad. My nepotrebujeme vírusové lekcie, ktoré zničia krajiny a život na Zemi. My potrebujeme začať myslieť a starať sa o druhých! Nehanbím sa ukázať skutočnú tvár svet. Keď je človek ticho

a počúva, čo ten druhý hovorí a má nesprávny názor, ja radšej mlčím. Pohádali by sme sa. Ľudia si nevážia dnešný svet. Sme šťastní, kým sme zdraví. Keď to zlato, naše zdravie, pominie, budeme plakať.

Moje šťastie je rodina, skvelé osôbky, ktoré ma podržia v každom tma- vom kúte duše, ktorý sa objaví. To sú priatelia, ľudia, ktorým je jedno, či plačiem od smiechu, lebo mám dôvod na radosť, alebo plačiem od bolesti, o ktorej sa nehanbím rozprávať. V mojom živote stojím dennodenne pred skúškami. Nemusí to byť len maturita. Som skúšaná rečami zlých ľudí. Samozrejme, viem, že nie každý má rád môj smiech, moje názory, moje úvahy, s tým počítam. Ani mne sa niektoré vlastnosti ľudí nepáčia, ale snažím sa ich pohľady na svet rešpektovať. V živote ma zlomili veci, ktoré zasiahli moje srdce, lebo tých ľudí som milovala. Stratila som to, na čom som stávala moju osobnosť. Ale tí, ktorí stáli a stoja pri mne až dodnes, ma zdvihli, objavili a niesli, keď som to potrebovala a potrebujem. Čokoľvek príde, snažím sa byť pripravená, aby som ľudí, ktorým na mne záleží, nesklamala. Je to zodpovednosť, s ktorou som sa narodila a viem, že to je najdôležitejšie. Byť šťastný s ľuďmi, s ktorými to stojí za to. Ak sme to pochopili my, pochopí to aj ľudstvo...

Katarína Pavla Mizerová

Dobré správy z karantény

- V nedeľu zavreté obchody. Aj predavačka je len človek.

- Asi v celej Európe sú zavreté verejné domy. To nedokázala ani kresťanská morálka ani HIV.

- Kto uzavrie manželstvo v tomto čase, pravdepodobne bude mať vzťah na celý život. Lebo teraz budú mať sobáš iba páry, ktorým viac záleží na manželstve ako na úžasných svadobných fotkách.

- Najväčší brudóši sa naučia umývať si ruky.

- Menší brudóši sa učia pravidelne umývať si zuby.

- Nezamestnaní nehádzu podporu do herných automatov.

- Rodičia si začínajú uvedomovať, že učitelia to nemajú celkom ľahké.

- Deti si užívajú najdlhšie polročné prázdniny v školskom roku 2019/2021.

- Predpokladá sa, že ročník 2021 bude populačne silný.

- Svet sa dá zachrániť pomocou šijacieho stroja.

- Ženy si spomenuli na doma pečený chlieb.

- Človek môže kráčať ku svätosti aj tak, že ťahá paletu z kamióna na predajňu.

Rekonštrukcia štiavnického kaštiela po ničivom požiari z mája 1925 trvala dva roky. Kaštieľ bol následne 20. októbra 1929, za hojnej účasti veriacich Hornádskej doliny, slávnostne vysvätený spišským biskupom Jánom Vojaššákom. Príležitostnú kázeň mal Dr. Ján Rusiňák, štiavnický farár. Ešte pred tým, 22. apríla 1929 Biskupský ordinár v Spišskom Podhradí predložil žiadosť o udelenie štátneho súhlasu k otvoreniu pobočného domu Spoločnosti Božieho slova v Štiavniku – Kaštieli. Uznesenie vlády zo dňa 2. mája 1929 schválilo darovanie menzálného (kmeňového majetku biskupstva) zbytkového statku Štiavnik pod tou podmienkou, že ide iba o prechodné opatrenie a že po zániku účelu domu, má byť v ňom zriadená Útulňa pre prestarlých (práce neschopných) kňazov Spišskej diecézy. V tom istom roku bol v zrekonštruovanom kaštieli zámer biskupa zrealizovaný a celý objekt bol daný do dlhodobého prenájmu misijnej Spoločnosti Božieho slova (Societas Verbi Divini – SVD). Zmluva o prevzatí kaštiela bola podpísaná 25. apríla 1929 v Spišskej kapitule medzi spišským biskupom, Jánom Vojaššákom a P. Wilhelmom Gierom SVD. Prvým rektorom seminára bol páter Jozef Gerecký/Geretzky/ SVD, rodák zo Sliezska (vydal 1. misijný kalendár v Slovenčine), ktorý v Štiavniku pôsobil do roku 1932. Nasledovali ďalší rektori: Jozef Fajkus (1932–1939), Alojz Lazecký (1939–1942), Ignác Škrobánek (1942–1944), Richard Kališ (zastupujúci rektor 1944–1945), Konrád Kletzka/Klezcka (1945–1947), Ján Rosner (1947–1950).

Rehoľa verbistov nepatrí k reholiam, ktoré sú celospoločensky známe. Je to však rehoľa, ktorá od svojho vzniku zažívala neustále progres a pôsobí v desiatkach štátov na všetkých kontinentoch. Do seminára boli prijímaní mladí chlapci, ktorí sa rozhodli šíriť evanjelium najmä v zámorí, kde prevládali iné náboženské prúdy. Vstupovali tam aj chlapci zo Štiavniku. Nie všetci kandidáti – alumnovia v malom seminári boli úspešní. Zo štiavnických chlapcov bol jedným z najúspešnejších šikovný Miško Slivka, ktorý po absolvovaní seminára v Štiavniku zložil v r. 1942 prvé reholné sľuby v Nitre a neskôr pôsobil 40 rokov ako úspešný a veľmi cenený misionár v ďalekej Indii, ale aj Ján Hudzík (od Ondrika) a Anton Javorský (od Pali), či Milan Martinko (Kubuš), Stanislav Hudzík (Pajor) neskôr Marcel Martinko (Šimunko), ktorý na vlastnej koži, po roku 1950 (v tom čase už študoval v Nitre) okúsil svojvoľu vtedajšej štátnej moci, ktorá jemu a mnohým iným, strpčovala cestu ku kňazskému poslaniu.

Verbisti – seminaristi na lúke pred kaštieľom

Až do roku 1950 Misijná Spoločnosť Božieho Slova s názvom Annuntiata vychovala množstvo dobrých misionárov i prepotrebných adeptov na kňazské povolanie. Kaštieľ v tom období nadobudol iný – duchovný rozmer. No mladí seminaristi neboli pripravovaní na svoje poslanie len ako šíritelia viery, ale boli tiež zapálení propagátori športu, konkrétne futbalu, ktorí hrávali v miestnom parku. Ich sparing partnermi boli často chlapci z okolitých dedín, teda aj zo Štiavniku. Boli zároveň aj kultúrnymi vyslancami, ktorí často hrávali v tamojšej sále divadelné predstavenia pre širokú verejnosť. No ich úlohou bolo aj posilňovanie a zdokonaľovanie praktických zručností v miestnej zeleninovej záhrade, ovocnom sade, pri chove rožného statku, či údržbe rozsiahleho parku. Nemaľou mierou prispievali k obhospodáreniu 427 ha pôdy. Plody svojej práce zužitkovali nielen pre zabezpečenie vlastnej obživy, ale neraz v ťažkých časoch pomohli i obyvateľom Štiavniku.

Druhá svetová vojna sa v seminári SVD neprejavila zvlášť nepriaznivo (s výnimkou Nemcami vyhodenej mosta cez Hornád na ceste

do Kaštiela koncom januára 1945). Samotný kaštieľ bol mimo hlavného vojnového ťaženia. Ako píše o seminaristoch vo svojich spomienkach štiavnický kronikár Ján Slivka: „Mali svoje hospodárstvo a výnosy z neho okrem svojej potreby užívali mnohí (Štiavničania) počas 2. svetovej vojny, keď si v kaštielskom mlyne mohli kúpiť vždy múku najmä tí, ktorí ju doma nemali. Veľkú pomoc sa dostalo Štiavničanom v časoch 1. Slovenskej republiky, kedy verbisti pomohli obci splniť predpísané dodávky hovädzieho dobytku. V jednom roku z predpísaného počtu 12 kusov, odovzdali za obec 10 kusov“.

Sľubne sa rozvíjajúci seminár však bol po dvadsať ročnom účinkovaní násilne ukončený. Nástupom komunistickej strany do vedenia vtedajšieho Československa. Po „Vítaznom februári“ 1948 však tvrdé proticirkevné opatrenia doľahli aj na seminaristov v Spišskom Štiavniku. No už pred prevratom v roku 1948, keď došlo definitívne k uchopeniu moci Komunistickou stranou Československa (KSČ) a nastoleniu programu, ktorý mal budovať svetový mier a priviesť vlast' k socializmu, mali niektorí členovia SVD problémy so štátnou mocou. Obludný systém bolševizácie spoločnosti mal za cieľ v najväčšej možnej miere potlačiť vierovyznanie všetkých vrstiev obyvateľstva a budovať novú – ateistickú spoločnosť podľa sovietskeho vzoru. Kňazské semináre i všetky misijné rády sa razom stali nepriateľmi štátu, preto ich bolo potrebné tvrdo potlačiť a zlikvidovať. Okrem toho sa začali množiť vykonštruované súdne procesy so „zradnými kňazmi“ a ich podporovateľmi. Dnes už môžeme bez obáv deklarovať, že vzťah štátu a cirkvi na Slovensku v obnovennej Československej republike bol v rokoch 1945 – 1989 veľmi napätý. Príčiny tejto situácie tkvajú najmä v spájaní Rímskokatolíckej cirkvi so Slovenským štátom a v silných pozíciách komunistickej strany. Výrazne sa tento stret prejavil pri prijatí nariadenia SNR č. 34 zo 16. mája 1945, ktorým sa zoštatnili všetky školy na Slovensku. V tom čase bol v kaštieli, z rozhodnutia vtedajšej vládnej moci, internovaný spišský biskup Ján Vojaššák. Mohol sa pohybovať iba v katastri obce Spišský Štiavnik – časť Kaštieľ. Jeho izbu v kaštieli strážili vždy dvaja četníci, ktorí naň dohliadali i počas dňa. Pravidelne denne však slúžil svätú omšu v kostolíku Zvestovania Panny Márie. Dňa 18. 7. 1945 bol napokon v Spišskom Štiavniku zaistený Štátnou bezpečnosťou a odvezený do väznice v Bratislave. Tam sa nachádzal do 8. 9. 1945, kedy bol internovaný v kláštore salvatoriánov v tom istom meste. Po kúpeľnej liečbe v Piešťanoch mu bolo až 30. 11. 1945 umožnené vrátiť sa do Spišskej Kapituly.

Nesúhlas cirkvi vyvolal najmä dekrét prezidenta republiky č. 12/1945, ktorý sa týkal konfiškácie maďarských a nemeckých cirkevných majetkov. Konflikt pokračoval po schválení zák. č. 142/1947 o revízii prvej pozemkovej reformy z r. 1919, ktorým sa konfiškovala cirkevná pôda. Takisto tu bola snaha vlády pozbaviť biskupských postov štyroch slovenských biskupov – spišského Jána Vojaššáka, banskobystrického Andreja Škrábika, nitrianskeho svätiačeho Eduarda Nécsey a trnavského svätiačeho Michala Buzalku, ktorí boli obvinení z kolaborácie so Slovenským štátom.

Ešte v roku 1948 došlo oficiálne k vyvlastneniu pôdohospodárskeho majetku štátom, a to na základe zákona 142/1947 Sb. š. z. n. z 11. júla 1947 o revízii prvej pozemkovej reformy, keďže vtedy ešte neprešiel celý majetok do vlastníctva štátu. Stalo sa tak až na jar 1949. Majer, mlyn, tehelňa a všetok poľnohospodársky majetok pripadol štátu.

Reholné komunity ako personalizovaný dôkaz univerzálneho presahu starobylých, a predsa takých aktualizovateľných duchovných prúdov zo svojej najhlbšej podstaty nemohli nebyť rušivým elementom budovania svetlejších zajtrajškov na celkom iných, materialistických a prísne regulovaných princípoch. (Ján Halko - Hlbšie príčiny likvidácie reholi)

Do misijných domov Spoločnosti Božieho Slova, podobne ako do iných kláštorov a reholných komunit, boli štátnymi orgánmi zaslané dotazníky, v ktorých sa od predstavených domov žiadalo, aby vyhotovili presný zoznam – inventár hnutelného i nehnuteľného majetku, oznámili stav financií a vôbec všetko, pokiaľ išlo o majetok. Zároveň mali byť vedené presné záznamy o stave (počte) a personálnom obsadení domov.

Presne pred 70-timi rokmi vtedajšia štátna moc tvrdo zasiahla aj v Štiavnickom misijnom dome Annuntiata, kde v tom čase bolo 59 obyvateľov. Okrem šiestich pátrov bolo v dome aj osem reholných bratov, 14 reholných bratov novicov, šesť kandidátov a 25 alumnov. Zo spomienok priameho účastníka tejto likvidácie – P. Krasňanského SVD, vtedy 36 ročného, sa dozvedáme, ako prebiehala likvidácia Misijného

domu. Približne dva týždne pred prevedením likvidácie Misijného domu Annuntiata dostali predstavení domu príkaz na označenie všetkých miestností v kláštore. Nad každé dvere tak bol nalepený papier s označením miestnosti. Preto sa represívne zložky mohli po príchode v budove dobre orientovať. Zároveň vedeli, v ktorej miestnosti kto býva, takže pokiaľ ide o stále osadenstvo domu, mohli to ľahko skontrolovať a zaistiť. Za zmocencov pre kláštor, teda za osoby zodpovedné za hladký priebeh jeho likvidácie, boli menovaní súdruhovia Štefan Michal a František Košiba.

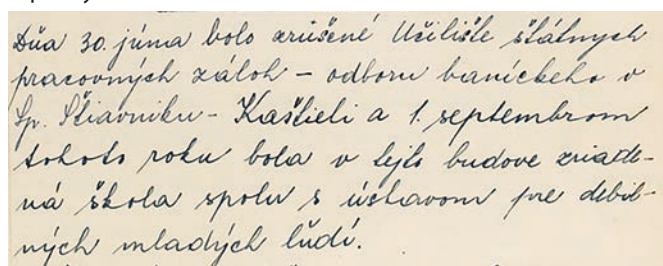
Podnet na likvidáciu rehole verbistov v Spišskom Štiavniku v prvej „vlne“ pochádzal z Krajského výboru Štátnej bezpečnosti (KV ŠtB) v Košiciach. Likvidácia sa začala niekoľko minút pred polnocou vo štvrtok 13. apríla 1950. Previedli ju represívne zložky (armáda, milicionári, príslušníci Zboru národnej bezpečnosti – ZNB). Prišli na miesto zásahu dobre informovaní, k čomu im poslužil vyššie spomenutý dotazník, nákresy a mapy. Mali zoznam obyvateľov domu, kde figurovalo meno, vek, postavenie – úrad v dome, ktorý dotýčny zastával. Pôvodne mala byť Spoločnosť Božieho slova vyvezená až v noci z 3. na 4. mája, ale komunisti z Košíc chceli mať vyčistený kraj od rehoľníkov čo najskôr, preto z vlastnej iniciatívy vyviezli verbistov už v prvej etape likvidácie reholí.

Do objektu kláštora ich vpustila služba na vrátnici – v tú noc mal službu brat Bernardín Hanák SVD. P. Krasňanský SVD si spočiatku nemyslel, že je to zákrok voči kláštoru, voči všetkým rehoľníkom. Predpokladal, keď mu v noci búchali na izbu aby otvoril, že bezpečnosť prišla iba pre neho, keďže niekoľko dní predtým dával ľudové misie a vo svojich kázňach sa venoval viacerým problémom vtedajšej spoločnosti, nevynímajúc vtedajšiu politiku štátu. Po otvorení dverí bol vyzvaný vojakom so zbraňou, aby si zbalil do jedného kufra najpotrebnejšie veci a jedlo. Na otázku, kam ide, odpoveď nedostal. Počas obliekania si uvedomil, že nočnú návštevu nemá len on, ale i jeho sused a ďalší. Všetci rehoľníci dostali príkaz, aby si zbalili najpotrebnejšie veci a boli pripravení na odchod. Po vstupe do kláštora prebrala okamžite jeho správu poverená osoba – zmocnenec. Ozbrojené zložky mali zabezpečiť poriadok a zaistenie osôb, ako i ochranu majetku pred rozkradnutím. So sebou si mohli vziať len najpotrebnejšie veci, zakazovali sa knihy, a predovšetkým breviáre. Po zbalení mal nasledovať transport – vyvezenie z kláštora. Podobne ako vo väčšine kláštorov, aj v Spišskom Štiavniku však najskôr rehoľníci prijali konsekrované hostie. Potom išli všetci do kostola, kde za hry na organe zaspevali hymnus „Te Deum“. V kostole ostali otvorené bohostánky, rehoľníci zhasli večné svetlo a všetci odišli von z kláštora. Pred bránou na nich čakali dva autobusy s príviesmi, nákladné autá a ozbrojení vojaci, milicionári i policajti. Poberali sa na cestu, sami nevediac kam. Po vyprázdnení kaštieľa – kláštora, keďže sa z neho nemal stať trestný kláštor, ako sa pôvodne zamýšľalo, sa štátni úradníci rozhodovali, ako ho neskôr využiť. Poverením štátu, vied a umení (PŠVU) v Bratislave zaslalo 5. mája 1950 Slovenskému úradu pre veci cirkevné žiadosť o pridelenie kláštornej budovy v Spišskom Štiavniku Základnej roľníckej školy. Svoju žiadosť zamestnanci PŠVU odôvodnili naliehavosťou vybudovať „sieť podnikových pôdohospodárskych škôl pre výchovu pracovných a nižších kádrov v pôdohospodárstve“. Na PŠVU, na rozdiel od SLOVÚC-u, presne vedeli, na čo a odkedy by budova mohla poslužiť. Navrhli, ak bude žiadosť vyhovená, aby už od školského roku 1950/1951 bola v danom objekte zriadená Podniková základná škola pri tamojšom štátnom majetku (ani nie tak štátnom ako poštátnenom od rehoľníkov). Keďže išlo o dostatočne veľkú budovu navrhli, aby bol v nej zriadený okrem školy aj žiacky domov, kde by boli ubytovaní a stravovaní tamojší uční. Budova kláštora mala pripadnúť podniku Bane a huty. No rozhodnutie o správe budovy sa zmenilo. Takto sa stalo letné sídlo spišského biskupa, ktoré bolo dané do dlhodobého nájmu Misijnej spoločnosti Božieho Slova Annuntiata, majetkom Československého štátu a nakoniec bola v ňom zriadená hospodárska škola pre žiakov – učňov z okolia.

No vtedajší mocipáni, českí a slovenskí komunisti, nepočítali so silou modlitby. Nepočítali s modlitbami, ktorými sa na Boha obracali deľožovaní rehoľní bratia a sestry – v internačných táboroch, väzniciach, továrňach, kobkách vyšetrovacích väzeniach, či nútenej emigrácii. S modlitbami uprostred potu práce, krvi mučenia či pluvancov nenávidia sa ešte viac opevňovali voči zlobe štátneho teroru. Vzali im kláštor i dôstojnosť, no vnútornú vernosť svojmu zasväteniu im zobráť nemohli.

Kaštieľ začal slúžiť novému poslaniu. V priestoroch kaštieľa bol zriadený Ústav baníckeho dorastu, ktorý bol slávnostne otvorený 17. septembra 1950 Podľa dostupných informácií bol jeho prvým riaditeľom Ján Harničár, ktorý bol zároveň riaditeľom Základnej školy v Spišskom Štiavniku. V Obecnej kronike, vtedajší kronikár v roku 1954 zanechal

zápis s týmto znením:

Dňa 30. júna bolo arisované ústredie slávných
pracovních záloh – odborní baníckeho v
Sp. Štiavniku - Kaštieľ a 1. septembrom
roku bola v tejto budove zriadená
škola spolu s učňovskou fúziou
mladých ľudí.

Mladých rehoľníkov nahradili žiaci – uční, poväčšine mentálne zostatí, rektora a pátrov nahradili riaditelia, učители, vychovávateľa, majstri odborného výcviku i hospodárski zamestnanci učilišťa. Zameranie a názov učilišťa sa rokmi menili. Prvého riaditeľa postupne nahradili: Štefan Antolík, Vincent Gavrecký, Ján Grajciar, Mgr. Štefan Valentovič, Mgr. Ratkovský, Ing. Mecková, Mgr. Ratkovský, Mgr. Bizubová. Do uvoľnených bývalých služobných bytov správco a zamestnancov poštátneného statku sa nasťahovali poväčšine neprispôsobiví Rómovia a tí začali systematicky ničiť starobyľ príľahlý park, mlyn i byty, ktoré obývali. Aj požiar kaštieľského mlyna (zoštátneného cirkevného majetku) bol dôsledkom tejto nezodpovednej činnosti. Použiteľné mechanické súčasti jeho zariadenia vrátane vodnej turbíny, vedenie Jednotného roľníckeho družstva v Spišskom Štiavniku predalo do Spišskej Belej a schátraný kaštieľsky mlyn sa začal po necitlivom rozhodnutí Krajského národného výboru v Košiciach, búrať. S búracími prácami sa začalo 2. decembra 1989. Že šlo o kultúrne barbarstvo vtedajšej štátnej moci, nie je treba pochybovať. Bol to jeden z posledných kopancov svojvôle končiacich komunistických krajských kádrov do cirkevného majetku. Išlo o mlyn, ktorý už v roku 1750 slúžil svojmu účelu (bol už zakreslený v mape majetku vtedajšieho spišského prepoštva) a ako taký mal byť zaradený medzi technické kultúrne pamiatky a aspoň stavebne zrekonštruovaný. Ten okrem mletia obilnín, prostredníctvom vodnej turbíny, vyrábala jednosmerný elektrický prúd pre kaštieľ i hospodársku časť a byty zamestnancov až do doby elektrifikácie obce. No ľahšie bolo mlyn zrovnáť so zemou, ako zachrániť pre ďalšie generácie.

V piatok 11. januára 1985 o 21:00 hod. došlo k ďalšiemu ničivému požiaru strechy kaštieľa. Rozsiahly požiar (podľa policajnej správy) zapríčinil vtedajší údržbár zariadenia, neobdobnou manipuláciou s otvoreným ohňom na povale kaštieľa, keď sa snažil rozmraziť zamrznutú expanznú nádrž. V tom čase panovali na Spiši kruté mrazy (okolo -25°C). Škody spôsobené požiarom i následným hasením boli vyčíslené na čiastku pol milióna korún československých. Kaštieľ potreboval ďalšiu rekonštrukciu. Tridsať chovancov odborného učilišťa, ktorí boli v čase požiaru v kaštieľi ubytovaní, získalo dočasné útočisko v administratívnej budove Jednotného roľníckeho družstva v Spišskom Štiavniku. Tam im na nevyhnutný čas bolo zabezpečené nielen ubytovanie a stravovanie, ale aj vyučovanie a odborný výcvik. Po dvoch týždňoch sa mohli vrátiť do ubytovacej časti poškodeného kaštieľa. V máji 1985 bola provízorne pokrytá plechom zhorená strecha kaštieľa, celý objekt čakala náročná rekonštrukcia, ktorú následne zrealizovala firma Pamiatkovstav Poprad.

Po páde vtedajšieho režimu v roku 1989 prejavila Spišská diecéza záujem, v rámci reštitúcie, o prinávratenie svojho majetku, a tak 20. mája 1991 došlo k podpisu zmluvy o navrátení kaštieľa so všetkým nehnuteľným majetkom biskupskému úradu. Zároveň biskupský úrad dal od 1. júna toho istého roku celý objekt kaštieľa do užívania tamojšiemu Odbornému učilištiu na dobu 10 rokov. Biskupský úrad spišskej diecézy poskytol v nasledujúcom roku (28.4.1992) 200 tisíc korún československých na opravu fasády kaštieľa. V júni 2012 bolo OU z priestorov štiavnického kaštieľa presťahované do Popradu.

Dnes kaštieľ opäť žije prázdnotou a chátra ako každá stavba, o ktorú sa nikto dostatočne nestará, hoci ide o kultúrnu pamiatku. Teraz čaká tento stavebný skvost na ďalšie využitie. Možností sa ponúka niekoľko, no všetko závisí predovšetkým od finančných prostriedkov i rozhodnutia jeho vlastníka. Na začiatok by hľadám stačilo pred samotný kaštieľ osadiť informačnú tabuľu so základnými informáciami o objekte, aby tak prechádzajúci turisti získali zaujímavé informácie o stavebnej pamiatke, ktorú nám zanechali predkovia a ktorú nám susedné obce môžu iba ticho závidieť.

A tak nakoniec nám už iba ostáva povzdychnúť si s našim rodákom – historikom vdp. Jánom Venkom: „A takto hrade štiavnický: teraz tvoja sláva v tóni skrytá leží; tak sa časy menia, tak svet tento beží!“

Ján Šavel

Dôležité telefónne čísla

Tiesňová linka 112
Hasiči 150
Záchránná služba 155
Polícia 158
Lekárska služba prvej pomoci
Poprad 712 51 11
Elektrina 0850 123 333
Plyn 0850 111 727
Poruchy verejného vodovodu
Poprad 772 95 48
Call centrum Veolia PVPS
Poprad 0850 111 800
Porucha kanalizácie v obci:
0903 605 247

OBCENÝ ÚRAD SPIŠSKÝ ŠTIAVNIK
HORNÁDSKA 241
059 14 SPIŠSKÝ ŠTIAVNIK
IČO: 00326569
TELEFÓN: +421 (52) 788 56 01-03
WWW.SPISSKYSTIAVNIK.SK

PONDELOK: 7.00-12.00, 12.30-15.00
UTOROK: NESTRÁNKOVÝ DEŇ
STREDA: 7.00-12.00, 12.30-17.00
ŠTVRTOK: NESTRÁNKOVÝ DEŇ
PIATOK: 7.00-12.30

STAVEBNÝ ÚRAD
PONDELOK: 9.30-11.30 - ING. ZAVACKÁ

OBCENÝ SPRAVODAJCA •
ŠTVRTROČNÍK OBYVATEĽOV
SPIŠSKÉHO ŠTIAVNÍKA •
VYDÁVA OBEC SPIŠSKÝ ŠTIAVNIK
• REDAKČNÁ RADA: MA-
ROŠ JAVORSKÝ, BC. MÁRIA
KLEINOVÁ, OLGA RÁKOCIO-
VÁ, ANTÓNIA ZUMMEROVÁ,
MGR. MÁRIA MARTINKOVÁ,
MGR. MARTINA MIZEROVÁ,
MGR. KATARÍNA GALASOVÁ
ING. ONDREJ GALOVIČ •
VYCHÁDZA V NÁKLADE 500 KS •
NEPREDAJNÉ • UZÁVIERKA
NASLEDUJÚCEHO ČÍSLA BUDE
15. JÚLA 2020 •
E-MAIL: REDAKCIA@SPISSKYSTIAVNIK.SK
DÁTUM VYDANIA: 25. APRÍL 2020
REGISTRAČNÉ ČÍSLO EV 4002/10
ISSN 1339-5602

Fotohádanka

Milý čitateľa, uhádnete ako budova je na fotke? Odpovede na fotohádanku zasielajte na obec@spisskystiavnik.sk, alebo osobne na Obecný úrad v Spišskom Štiavniku. Na fotohádanku z čísla 1/2020 sme dostali jednu správnu odpoveď. Na obrázku bola súčasť orgánu – píštalnica. Výhercom sa stal Michal Antaš. Odmenu si prevzal na obecnom úrade.

Dbajte na pravidelné umývanie alebo dezinfekciu rúk

Pri kýchaní a kašľaní použite vreckovku alebo ohnutú lakeť, nie ruku

Nevystavujte seniorov riziku nákazy, pri tomto ochorení sú najzraniteľnejší

Obmedzte podávanie rúk

Ak máte príznaky ochorenia, vyhnite sa kontaktu s verejnosťou

Pri príznakoch ochorenia kontaktujte lekára telefonicky, nie osobne

SPRÁVNE UMÝVANIE RÚK — 40 - 60 sekúnd

Zvlhčíte ruky vodou.

Aplikujete dostatočné množstvo mydla do oboch rúk.

Potierajte si ruky spôsobom dľaň o dľaň.

Pokračujte preložením dlane pravej ruky na chrbát ľavej ruky s čistením vnúť, strán prstov a potom opačne.

Ďalej si čistíte trením spojené prsty pravej ruky proti ľavej ruke a potom opačne.

Prsty jednej ruky uzavrite do dlane a potierajte oproti druhej dlani.

Krúživým pohybom si čistíte ľavý palec pravou rukou a potom opačne.

Spojenými prstami pravej ruky čistíte krúživým pohybom ľavú dľaň a potom opačne.

Opláchnite si ruky vodou.

Dôkladne si utrite ruky jednorázovou utierkou.

Použitou utierkou zastavte vodu.

Vaše ruky sú čisté.

SPRÁVNÁ DEZINFEKCIA RÚK — 20 - 30 sekúnd

Naberte plnú dľaň prostriedku a naneste a celý povrch rúk.

Potieraj si ruky spôsobom dľaň o dľaň.

Pokračujte preložením dlane pravej ruky na chrbát ľavej ruky s čistením vnúť, strán prstov a potom opačne.

Ďalej si čistíte trením spojené prsty pravej ruky proti ľavej ruke a potom opačne.

Prsty jednej ruky uzavrite do dlane a potierajte oproti druhej dlani.

Krúživým pohybom si čistíte ľavý palec pravou rukou a potom opačne.

Spojenými prstami pravej ruky čistíte krúživým pohybom ľavú dľaň a potom opačne.

Len čo ruky uschnú sú vydezinfikované.

ZDRAVIE VO VAŠICH RUKÁCH

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Spresované podľa odborných materiálov Svetovej zdravotníckej organizácie, Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálneho úradu verejného zdravotníctva.